

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดมนุษยนิยมของพุทธทาสภิกขุ
 ผู้วิจัย : พระมหาสุทธิไธ ปณณารชโร (จันทรังษี)
 ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหาดนัยพัชร คมกริปปโย, ดร.
 ป.ธ.๖, พธ.บ. (ปรัชญา), ปว.ค., พธ.ม. (ปรัชญา), Ph.D. (ปรัชญา)
 : พระมหาพรชัย สิริวิโร, ดร.
 ป.ธ.๗, พธ.บ., อ.ม., M.Phil.(ปรัชญา), Ph.D. (ปรัชญา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๒๘ มกราคม ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการคือ (๑) เพื่อศึกษาแนวคิดมนุษยนิยม (๒) เพื่อศึกษาแนวคิดมนุษยนิยมของพุทธทาสภิกขุ (๓) เพื่อวิเคราะห์แนวคิดมนุษยนิยมของพุทธทาสภิกขุโดยเป็นการศึกษาเชิงเอกสารจากการศึกษาพบว่า แนวคิดมนุษยนิยมเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับตัวมนุษย์และกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดจากสติปัญญาความสามารถของมนุษย์ เห็นว่า มนุษย์มีเหตุผลและปัญญาสามารถแก้ไขปัญหา กำหนดชะตาชีวิตและรับผิดชอบตนได้ ทุกสิ่งตกอยู่ภายใต้กฎของธรรมชาติที่มีการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการ มนุษย์มีสิทธิเสรีภาพความเท่าเทียมกันทางธรรมชาติ มนุษย์ไม่ได้ถูกกำหนดด้วยสิ่งใด วิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ ความรู้ความจริงทั้งหลายต้องเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ต้องสามารถนำมาใช้ให้เกิดสุขแก่มนุษย์เท่านั้น แต่แนวคิดมนุษยนิยมของพุทธทาสภิกขุเห็นว่า มนุษย์เป็นอนัตตาเพราะประกอบด้วยธาตุ ๔ ชั้น ๕ มนุษย์มีความทุกข์เพราะความไม่รู้และยึดมั่นถือมั่น การกระทำของมนุษย์ไม่เป็นอิสระสิ้นเชิง แต่สามารถพัฒนาสู่อิสรภาพที่แท้จริงได้ด้วยความเพียรเหตุผลและปัญญา ทุกอย่างเป็นเรื่องของธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีเหตุผลและมนุษย์สามารถเข้าใจสิ่งเหล่านี้ได้ หน้าที่ของมนุษย์คือการกำจัดทุกข์ด้วยการศึกษาความเป็นสาเหตุของธรรมชาติให้เข้าใจ และปฏิบัติตนให้สอดคล้องตามกฎของธรรมชาติ

มนุษยนิยมของพุทธทาสภิกขุเป็นทัศนะที่เน้นการปฏิบัติกล่าวคือ การศึกษาความเป็นจริงของชีวิตมนุษย์และโลกธรรมชาติดอย่างเข้าใจตามความเป็นจริง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพราะการที่มนุษย์จะสูงส่งหรือหลุดพ้นจากความทุกข์ได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยตนเองกระทำอย่างถูกต้อง และหน้าที่หลักของมนุษย์ก็คือการปฏิบัติเพื่อทำลายความเห็นแก่ตัวของแต่ละคนให้หมดไป ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นใครหรือนับถือศาสนาใด แต่สิ่งที่มนุษย์ควรกระทำก็คือ ศึกษาและการปฏิบัติให้เข้าถึงแก่นแท้ของคำสอนในศาสนาตน อีกทั้งทำความเข้าใจศาสนาอย่างถูกต้อง และเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน